

Cestovní zpráva ze zahraniční pracovní cesty

Účastníci: Ing. Pavel KORÁBEK – OI Havlíčkův Brod – vedoucí OOP
Ing. Pavel PETR – OI Havlíčkův Brod – inspektor OOP

Místo jednání: Slovinsko (Kočevje, Ptuj)

Datum odjezdu z České republiky: 22. 9. 2015

Datum příjezdu do místa určení: 22. 9. 2015 příjezd do Kočevje

Přejezd z Kočevje do Ptuje: 24. 9. 2015

Datum odjezdu z místa určení: 25. 9. 2015 odjezd z Ptuje

Datum návratu do České republiky: 25. 9. 2015

Název a adresa navštívených organizací (institucí):

1/ Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje

2/ DOPPS BirdLife Slovenia, Tržaška 2, 1001 Ljubljana

Účel cesty:

Seznámení se s problematikou implementace evropských směrnic v rámci soustavy Natura 2000 v podmínkách Slovinska na základě některých vybraných projektů.

Seznam získané dokumentace:

- *Conservation of Natura 2000 sites Kočevsko „LIFE KOČEVSKO“*
- *Institute of the Republik of Slovenia for Nature Conservation*
- *Slovenia Forest Service*
- *Conservation and Management of Freshwater Wetlands in Slovenia – WETMAN*
- *Layman s Report*
- *Biodiversity is our life*
- *Forest management by mimicking nature*
- *Caring for forest to benefit nature and people*
- *Nature parks in Slovenia*
- *The forest region Kočevje*

Anotace (stručný výsledek cesty):

Pracovníci inspekce byli v průběhu zahraniční pracovní cesty seznámeni s problematikou ochrany přírody a krajiny v souvislosti s implementací evropských směrnic v rámci soustavy Natura 2000. V první části pracovní cesty se jednalo o prezentaci projektu na obnovu příznivého stavu evropsky významné lokality a ptačí oblasti Kočevsko, v druhé části o prezentaci projektu obnovy ekosystému dolního toku řeky Drávy. Diskutovány byly zkušenosti s aplikací evropského práva na ochranu přírody a krajiny do konkrétních podmínek Slovinska a České republiky.

Podrobný popis:

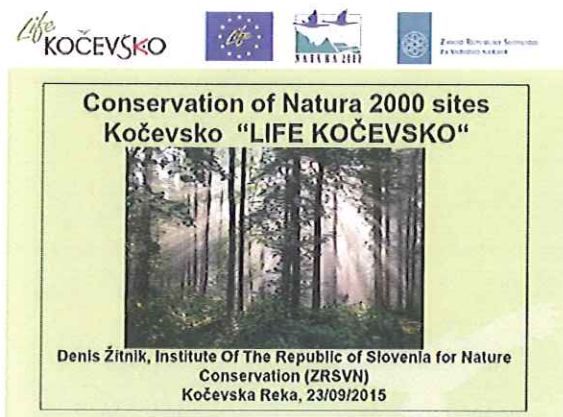
Úterý 22. 9. 2015:

V ranních hodinách výjezd z Havlíčkova Brodu, v 8:30 hodin přechod státní hranice na hraničním přechodu Hatě, v 15:00 hodin příjezd do Kočevje, kde je sídlo první z navštívených institucí, tj. Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje. Po ubytování v hotelu „Veronika“ byla provedena návštěva informačního centra za účelem seznámení se s regionem Kočevsko. Následně byla uskutečněna prohlídka jezera na okraji města Kočevje.

Středa 23. 9. 2015:

V ranních hodinách proběhlo setkání s ředitelkou Občiny Kočevje paní Lili Štefaničovou, přičemž byl proveden přesun z města Kočevje do objektu Institutu pro ochranu přírody v obci Kočevska Reka, kde byly vybudovány prostory sloužící jako zázemí pro realizaci projektu LIFE Kočevsko. Tento projekt je plánován na období od 1. 9. 2014 do 28. 2. 2019 a celkový rozpočet je 2 270 013 EUR.

Nejprve byla pracovníkem ochrany přírody panem Denisem Žitnikem přednesena prezentace týkající se projektu na obnovu příznivého stavu evropsky významné lokality SI 3000263 Kočevsko a ptačí oblasti SI 500013 Kočevsko. Tato prezentace byla inspekci poskytnuta v tištěné podobě a je k dispozici pro další využití. Poté následovala prezentace paní Ireny Bertoneclové zaměřená na lesní hospodaření v uvedené evropsky významné lokalitě. I tuto prezentaci získala inspekce v tištěné podobě.

Zajímavé je mimo jiné územně-správní členění Slovinska, kde jsou obce obvykle mnohonásobně větší jak výměrou, tak počtem obyvatel, než jak je tomu v České republice respektive v kraji Vysočina. Město Kočevje patří výměrou k největším obcím Slovinska, zahrnuje kromě města ještě 11 dalších vesnic, a žije zde přibližně 18 000 obyvatel.

Po teoretické části následoval přesun z objektu Institutu pro ochranu přírody do terénu.

Byla provedena prohlídka jezera „Reško“ a rozloze 19,52 ha. Při jízdě na pramicích po tomto jezeru byli účastníci seznámeni s podmínkami ochrany této vodní plochy včetně ochrany přilehlého okolí, které tvoří rezervaci o celkové rozloze 50,48 ha. Hlavním předmětem ochrany jsou zejména ptáci, kteří zde hnízdí, ale i ostatní živočišné vázané na vodní prostředí. V době návštěvy jezera byl zaznamenán výskyt orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), který je zde velmi vzácný, neboť je v této EVL evidován pouze jeden hnízdící pár tohoto dravce.

Následovala poměrně fyzicky náročná terénní pochůzka pěšinou vedoucí ochranným pásmem a částí pralesa „Krokar“, který se rozkládá na ploše téměř 75 ha a je součástí lesní rezervace „Borovec“. Na počátku cesty byly na jednom ze stromů zaznamenány relativně čerstvé pobytové stopy medvěda (podrápaná kůra vzrostlé jabloně). Inspektoři byli informováni o podmínkách ochrany tohoto území, které je ponecháváno bez zásahů. Vyskytují se zde ve velkém

množství vyvrácené stromy, které se zde ponechávají jako tzv. „mrtvé dřevo“. Druhově převažuje buk, který tvoří přes 80% porostu, následuje jedle, která tvoří 12%.

Na území tohoto pralesa byl účastníky pochůzky zaznamenán výskyt kamzíka horského (*Rupicapra rupicapra*).

V rámci pochůzky byla diskutována problematika ochrany orla mořského v EVL Kočevsko a na území kraje Vysočina. Pozornost byla věnována ochraně dalších druhů ptáků, pro které je předmětná naturová lokalita vyhlášena – datel tříprstý,

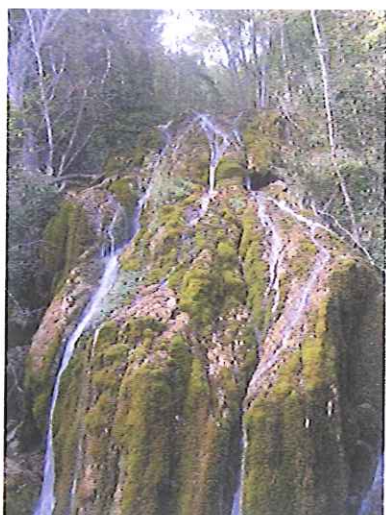

jeřábek a tetřev. Tématem hovoru byly rovněž způsoby lesnického a ochranného značení hranic v lesních porostech a odlišnosti značení hranic zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem ve Slovinsku a v České republice.

Součástí pochůzky byla návštěva vrchu Krempa (944 m n.m.), který je nejjižnější lokalitou s výskytem bílého narcisu (*Narcissus poeticus* subsp. *radiiflorus*). Za účelem jeho ochrany je zde vyhlášena stejnojmenná přírodní rezervace. Zde byla diskutována managementová opatření realizovaná v zájmu zachování porostu narcisů, která spočívají v pravidelném kosení a odstraňování náletových dřevin z okrajů sousedících s lesními porosty.

Pozornost byla věnována rovněž demografickému vývoji území EVL Kočevsko. Do doby II. světové války se jednalo o oblast s početnou německou menšinou. Na základě dohody mezi Itálií a Německem o rozdělení území okupované Jugoslávie příslušníci této menšiny v naprosté většině toto území opustili. Z 37 vesnic jich zde zůstalo obydlených pouze 11. V daném regionu došlo k opuštění podstatné části dříve obhospodařované zemědělské půdy a lesnatost zde v současné době dosahuje 92 %. Tato skutečnost usnadnila vyhlášení souvislého území EVL Kočevsko o výměře cca 106342 ha.

Poté byla uskutečněna prohlídka údolí řeky Kolpa, která je nejnižše položenou částí biotopů zasahujících do evropsky významné lokality Kočevsko. Uvedenou řekou, která v daném území tvoří hranici s Chorvatskem, protéká díky geologickým poměrům velice čistá voda.

Navštíven byl i menší vodopád „Nežica“ nacházející se na jednom z přítoků řeky Kolpy.

Čtvrtek 24. 9. 2015:

V časných ranních hodinách přesun z místa ubytování (Kočevje) do cca 180 km vzdáleného města Ptuj, kde bylo domluveno setkání s ornitologem panem Tilenem Basle za účelem seznámení se s projektem obnovy ekosystému dolního toku řeky Drávy, kam patří evropsky významná lokalita SI 3000220 Drava o výměře 11 340 ha a ptačí oblast SI 5000011 Drava.

Předmětem ochrany PO je 53 druhů ptáků, předmětem ochrany EVL je řada stanovišť a druhů včetně druhů, pro které jsou zřízeny EVL na území České republiky včetně kraje Vysočina, nebo se na našem území vyskytují (např. bolen, vydra, netopýři nebo bobr). Realizace projektu LIVE Drava je v současné době zhruba v polovině, projekt začal 1. 9. 2012 a bude ukončen 31. 12. 2017. Celkové náklady na tento projekt dosahují 4 409 483 EUR.

Nejprve byla provedena ukázka provedených opatření na Ptujském jezeře, která mají za cíl zachovat a rozšířit populace ptačích druhů v této lokalitě. Ptujské jezero bylo vytvořeno rozšířením koryta řeky Drávy. Betonové opevnění břehů dosahuje délky 14 km. Uprostřed jezera se nachází několik uměle vytvořených ostrovů, které byly vybudovány za účelem hnízdění vodních ptáků. Každý z ostrovů má trochu odlišné břehy, aby bylo možné vyzkoušet, jaká varianta je pro který ptačí druh nejvýhodnější. Dle sdělení ornitologa se příliš neosvědčily pozvolné břehy vytvářené ostrovy, kam se velice snadno dostávají labutě a obsazují tak místa pro případné hnízdění jiných vzácnějších druhů.

V rámci prohlídky byly prostřednictvím dalekohledu na stativu pozorovány vyskytující se druhy ptáků. Kromě běžných vodních ptáků (kachny, lísky, labutě, volavky, potápky) byl pozorován i výskyt např. ledňáčka říčního a bahňáků.

Ostrovy byly budovány postupně a při realizaci každého dalšího ostrova je snaha vyvarovat se předchozích nedostatků (sklon břehů a použitý materiál opevnění ostrova, materiál tvořící pokryv ostrova apod.) U nejstaršího ostrova dochází k zarůstání jeho plochy náletovými dřevinami, což má za důsledek zásadní změnu druhové skladby hnízdících i zimujících ptáků. Proto je u novějších ostrovů prováděno pravidelné odstraňování náletových dřevin i bylinného pokryvu s cílem zachovat písčité a kamenité plochy pro ptáky hnízdící přímo na terénu. V rámci projektu byla dle sdělení Tileny Basle rovněž pořízena mechanizace k odstraňování této biomasy.

Následoval přesun do obce Ormož, u které probíhá v rámci projektu budování vhodných biotopů pro hnízdění ptáků v lokalitě bývalého provozu cukrovaru. Konkrétně se jedná o revitalizaci bývalých odkalovacích nádrží cukrovaru na ploše o výměře 38 ha, které jsou značně zamokřené a zarostlé orobincem, rákosím a náletovými dřevinami, zejména vrbou. Cílem je, aby porost nebyl příliš hustý a byla zde i menší volná vodní plocha.

Odstraňování náletových dřevin provádějí specializované firmy, avšak s nedostatečným úspěchem. Pro likvidaci rákosin jsou s úspěchem využíváni vodní buvoli, kteří tyto rostliny bezproblémově spásají. Zatím je na lokalitě poměrně malé stádo čítající pouhých pět kusů, plánuje se ale rozšíření stáda. Přímě v revitalizovaných nádržích jsou na stožárech umístěny kamery zachycující hnízdění jednotlivých druhů ptáků.

K pozorování hnízdícího ptactva je v lokalitě rozmístěno několik pozorovacích buněk, které byly vybudovány z plechových kontejnerů, do kterých byla instalována okna. Úpravy bývalých odkalovacích nádrží probíhají postupně, před dokončením úprav je první z nádrží.

V souvislosti s úpravou nádrží dochází rovněž k úpravám systému hrazení a přečerpávání vody, aby bylo možno regulovat cílovou výšku vody v každé z nádrží samostatně, a to s ohledem na požadavky jednotlivých skupin druhů ptáků vázaných na vodní a mokřadní prostředí. Po dokončení by měla být soustava nádrží propojena s tokem řeky Drávy. Za tímto účelem probíhají jednání o výkupu několika zemědělsky obhospodařovaných pozemků

od stávajících vlastníků. Část pozemků by nadále sloužila pro pěstování krmiva pro chovaná zvířata, další část pozemků by prošla úpravami s cílem vytvořit biotopy pro další druhy ptáků vázaných na terestrické prostředí.

V rámci uvedeného projektu financovaného z prostředků evropských fondů se v blízkosti revitalizovaných bývalých odkalovacích nádrží začíná realizovat naučné středisko, kde se již budují objekty pro chov vybraných druhů hospodářských zvířat, vzniká plocha, na které budou pěstovány zemědělské plodiny a zahrádka s ukázkami běžných rostlin včetně léčivek. Objekty budou po dokončení sloužit jako středisko ekologické výchovy.

Součástí tohoto střediska bude i budovaná naučná stezka věnovaná stanovištím tvrdého a měkkého luhu, významu mrtvého dřeva a druhům obývajícím tyto biotopy.

Na závěr se účastníci přesunuli k opevněnému korytu řeky Drávy, které již v daném místě tvoří hranici s Chorvatskem. Při pozorování ptáků (kormoráni, volavky, kachny, potápky, husy, ledňáček) byl diskutován odlišný přístup k ochraně ptáků ze strany Chorvatska a Slovinka a změny chorvatské legislativy po vstupu Chorvatska do Evropské unie.

V podvečerních hodinách následoval přesun do obce Hajdoše, kde bylo rezervováno ubytování v hotelu „Roškar“.

Pátek 25. 9. 2015:

V ranních hodinách přesun z místa ubytování do lokality Pragersko, kde se uskutečnila prohlídka evropsky významné lokality SI 3000080 Medvedce a ptačí oblasti SI 5000027 Črete o výměře 1445 ha, na jejímž území se nachází přehrada „Medvedce“.

Jedná se o poměrně rozsáhlou vodní plochu s menšími přirozenými ostrůvky, které jsou bohatě osídleny vodním ptactvem, předmětem ochrany je mimo jiné 26 druhů ptáků.

Na vodní plochu navazují rozsáhlé rákosiny. Na místě byl zaznamenán mimo jiné výskyt u nás poměrně vzácné volavky bílé (*Ardea alba*).

Po návštěvě předmětné evropsky významné lokality odjeli pracovníci inspekce kolem 11. hodiny zpět do České republiky, přechod státní hranice opět na hraničním přechodu Hatě v 18:45 hodin, příjezd do Havlíčkova Brodu ve 20:20 hodin.

Cestovní zpráva předložena dne:

16. října 2015

Přílohy: žádné

Podpisy účastníků cesty:

Ing. Pavel KORÁBEK.....

Ing. Pavel PETR .....

Cestovní zprávu schválil:

Dne: 16.10. 2015

